

KLOOF	DON'T!	DO!
<p>De gevoelskloof: Kansarmen hebben vaak een laag zelfbeeld, een minderwaardigheidsgevoel en schuldgevoelens. Dit wordt soms gecompenseerd door gedrag of zichtbaar materialisme. Gevoelens worden soms impulsief geuit. Negatieve ervaringen uit het verleden creëren wantrouwen.</p>	<p><i>“Ze hebben het zelf gezocht”</i></p> <p><i>“Voor een dure gsm hebben ze dan wel geld.”</i></p> <p><i>“Ocharme...”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Discretie en respect als basisvoorwaarden. ■ Empatisch luisteren en het eigen denkpatroon loslaten. ■ Bied kansen tot expressie of motorische ontlading. ■ Attent zijn voor gevoelens van schaamte en schuld. ■ Heb oog voor pestgedrag. Een pestpreventieplan op klas- en schoolniveau is geen overbodige luxe. ■ Zorg ervoor dat leerlingen op school bij een vertrouwenspersoon terecht kunnen. ■ Een houding van medelijden (“Ocharme...”) en bescherming zorgt ervoor dat jongeren zich nog zieliger voelen. Werk aan het versterken van vaardigheden (zie vaardighedenkloof). ■ Geef pas een negatieve opmerking nadat je er 3 positieve hebt gegeven (tel dit ook!). ■ Reken ouders en leerlingen niet af op – in jouw ogen – afwijkende zaken.
<p>De kenniskloof: Kansarme gezinnen zijn weinig op de hoogte van de kennis en informatiekanaalen van niet-armen (vb. regels rond kinderbijslag, studietoelage, mutualiteit, ...). De kennis waarover ze wel beschikken wordt vaak niet gewaardeerd.</p>	<p>De school/leerkrachten gaan er te vaak van uit dat leerlingen (toegang tot) kennis (moeten) bezitten waar ze in jouw ogen minder over beschikken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Breed observeren & aandacht voor status. ■ De aanwezige kennis positief bekrachtigen & benutten. ■ Jongeren en ouders informeren over hun mogelijkheden (Bv. bij het studiekeuzeprocess). ■ Kritisch kijken naar ‘evidenties’. ■ Doorverwijsfunctie van de school ■ Breng de school & thuis dicht bij elkaar: ontwikkel contact met de buurt!
<p>De vaardighedenkloof: Kansarme ouders en kinderen zijn vaak minder vertrouwd met de vaardigheden van niet-kansarmen. Bv. hoe kinderen ondersteund kunnen worden bij huiswerk. De vaardigheden waarover ze wel beschikken worden niet gewaardeerd (zie positieve krachtenkloof).</p>	<p>De school/leerkrachten gaat er te vaak van uit dat leerlingen en ouders vaardigheden (moeten) bezitten waar ze in jouw ogen onvoldoende over beschikken.</p> <p>Men gaat het gedrag soms kaderen in desinteresse, onvermogen, slechte wil van ouders en leerlingen, ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Breed observeren & aandacht voor status. ■ De aanwezige vaardigheden positief bekrachtigen en benutten. ■ Observeer zowel het positieve als negatieve sociale gedrag en maak dit bespreekbaar. ■ Maak jongeren bewust van de effecten van hun negatief gedrag. ■ Verantwoordelijkheden versterken in plaats van overnemen. ■ Vaardigheden ondersteunen en aanscherpen om uitsluiting tegen te gaan. Bv. help hen over de drempel als ze graag ergens bij zouden zijn. ■ Concrete en haalbare handelingsstrategieën aanbieden en aanleren (bv. omgaan met tijd, planning, emoties, budget, doelen, ...). ■ Kritisch kijken naar ‘evidenties’. ■ Stel je klassieke communicatiestijl – en middelen in vraag.
<p>De persoonlijkheidskloof/ positieve krachtenkloof: Armen hebben doorgaans een grote vechtlust, kunnen creatieve oplossingen bedenken, zijn rechtuit, ...</p>	<p>De positieve krachten worden vaak ondergesneeuwd door de aandacht voor het negatieve gedrag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ga in tegen uitsluiting, discriminatie en ongelijkheid. ■ Geloof in de krachten van de leerlingen.
<p>De structurele kloof: De systematische uitsluiting uit verschillende levensdomeinen: goede huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, tewerkstelling, cultuur, ...</p>	<p>Onwetendheid tegenover de leefwereld en complexiteit van problemen.</p> <p>Een gevoel van machteloosheid (<i>“Ik kan er toch niets aan veranderen,”</i>) blokkeert de leerkracht.</p> <p>De leerkracht voelt zich leeggezogen omdat hij/zij geen klankbord vindt op school.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verwacht niet dat alle leerlingen thuis over een computer, documentatie, illustraties, ... beschikken. Bibliotheekbezoek is in sommige gezinnen moeilijk haalbaar. Probeer voor leerlingen uit een kansarme omgeving problemen met documentatie, computer, opzoekwerk, ... op school op te lossen. ■ Reageer op uitsluiting overal waar je dit bemerkt. ■ Grijp discreet in bij hygiënische oorzaken waarvoor jongeren niet zelf kiezen. ■ Promoot buurtgebonden acties van organisaties. Deelnemen draagt bij tot een versteviging van het sociale weefsel. ■ Zorg voor een duidelijke houding en beleid op school inzake omgaan met diversiteit in het algemeen en kansarmoede in het bijzonder. Bied de nodige ondersteuning & bijscholing voor het lerarenteam.